

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

LO TRIONF D' "ELS PIRINEUS"

GLORIA Á PEDRELL

SÍNTESIS HISTÓRICA

RELATIVA A

ELS PIRINEUS

L' enfilall històric de la època en que se desentrotlla la obra d' eu Victor Balaguer, convertida en drama lirich pel nostre compatrici D. Felip Pedrell, necessitaria molt més espay del que realment disposèm pera una relació extensa y acabada; però, no sentnos possible, ho farém lo millor y més bé que sapigám.

Els albigesos, la secta capdal del segle XIII, reportaren un teixit de lluytes dels pobles del Mitj-dia de França, ó sia la Provença, ab els del Nort y, ademés, de la Iglesia. Aquesta hi dirigi nombrosa creuada, esdevenint una guerra en la qual tambe hi prengue sa part el rey d' Aragó, que hi tenia en feu alguns comtats. La brega fou sagnanta, y Pere II qu' havia entrat á França com á aliat del comte de Tolosa y demés del Mit-dia pera lliurarlos de la opresió dels del Nort y dels mateixos creuats de la Iglesia, morí en l' assetge de Muret després de lluyta bitànica contra Simó de Montfort, quedant tota la Provença á mercés del Llegat pontifici y dels exèrcits francesos; donchs, l' esmentat comte y el de Foix, al veure la punyenta fi del rey d' Aragó, abandonaren, aclaparats, la lluyta y llur Patria cercant altres indrets hont poguerse arranjar pera escometre, altra volta un cop refets, les hosts del Nort y de la Creuada. Tan sols els castells de Foix y de Montsegur restaren lliures de la invasió, apieganthi alguns nobles proven-

sals escapats de la brega, als quals hi gaudiren d' una part relativa, fins que, atjada altra vegada l' ambició dels exèrcits francès y creuats, no 'ls hi restá altre remey que rendirse, primer el de Foix, quin comte se retirá en un convent, y després el de Montsegur que per espay de vuit anys romangué ferm

Jaume el Conqueridor, fill d' en l' ere, no 'l preocupá may aquest ideal; volgué, primer, consolidar la independència de tota la nacionalitat catalana pera després, estendre son domini per la conca del Mediterrani, com aixís ho feu, casant son fill en Pere III ab Constança de Sicilia, germana de Manfred,

qui, ajudat del Papa, s' apoderá de Sicilia declarantse feudatari d' aquest hi aná ab bon arraplech d' almogavars, que als crits d' ¡Aragó! y ¡Sicilia! foragitaren als francesos, després d' esser capolats en les memorables *Vespres Sicilianes*; essent proclamat en Pere en miy del entusiasme popular, son rey. El Papa Martí IV, que vegé fallides ses esperances de posseir la Sicilia en feu, declará en interdicte al rey d' Aragó, deslliurant á sos subdits del jurament de fidelitat, y nombrá á Carles de Valois, fill de Felip I' atrevit de França, per rey del reyalme aragonès, qu' entraren, abdos, pel Pirineu ab un exèrcit que 'ls cronistas fan arribar á trescents mil guerrers.

A corre-cuyta el rey en Pere abandoná Sicilia, dexanthi ensemps un granat exèrcit d' almogavars pera la defença, y comença ab energia els preparatius d' una campanya desigual, en la qual tot el poder de la França y de la Iglesia se li venian á sobre.

Coberts de combatents els colls del Pirineu, més de tres setmanes hi romanguerán deturades les hosts franceses, y bassals de sanch les hi hauria costat passarles si un hom anomenat *el Bort del Rosselló* no 'ls hi hagués atalayat un port per hont passar, esquivint l' esguard de les mauyades catalanes. Devant mateix de Paraleda s' hi establí l' exèrcit comandat per en Felip y son fill Carles, y ans d' atacar aquesta vila fou abandonada y cremada per son seuyor de Rocabertí.

Mentres aixó passava, y Gerona se resistia assetjada pel francès, arribaren á les nostres platges els estols de baixells comandats pel campió de la mar en Roger de Lluria, els quals, aplegats

D. FELIP PEDRELL

baluart, essent, en premi, sos defensors tirats á la foguera y esventades llurs cendres.

Ab l' escarment de la mort d' en Pere II, tal mateix semblava que 'ls reys d' Aragó havian abandonat tota idea de conquesta y mena de relacions á l' altra banda del Pirineu. El mateix

lo qual fou una introducció á la política europea y causa de la lluyta d' aquest rey ab el poder de tota França y de la Iglesia.

Demanat en Pere d' Aragó pels sicilians pera venjar la mort de son rey Manfred y, més tart, la de Conradi, degollat per les tropes de Carles d' Anjou,

ab altres de Barcelona se feren á la vela en busca de la esquadra francesa que tot per perdut.

La situació en l'últim acte representa 'l revers de la medalla del anterior. La escena te lloch en lo campament dels almogavers. No hi faltan tampoch las consabudas cansons, mereixent especial menció la «cansó de la estrella», que está divinament fets. Conté ademés un coro de molt caràcter. Acaba l'acte ab una apoteosis al rey Pere 'l Gran. que acaba de vencer als francesos en la célebre batalla de Panissars. La música es estriuososa, prenenthi part la banda de trompetas que entra y surt en aquest acte no recordém quantas vegadas. Las trompetas citadas son las que, á semblansa de las de *Lohengrin* executan, la frase inicial de la ópera y continúan tenint gran importancia en lo prólech.

En resúm la obra resulta lo que havia d'esser tractantse del mestre Pedrell. Tot lo que va be ab sa manera d'esser li ha surtit de gran valor. Ha estat afortunadíssim en la elecció de fragments ahont s'inspira pera escriure las pessas capdals. Lo primer coro del prólech está tret d'un *fabordó* del primer to publicat per Fray Thomás de Santa Maria en lo sigle XVI. L' *Alelluya* está inspirat en dos fragments de Comes. La frase principal del duo d'amor del primer acte es inspirada en una *Villanella spagnuola* publicada á Venecia lo sigle XVII. La cansó de Raig de Lluna está treta en sa part principal de la melodia turca *Iskia samaisi*. Las melodias que cantan Guemesquia y 'l juglar Bertran y Raymond tretas de fragments de Comes y una cansó amorosa del sigle XV. Y 'l *Plany* que canta Miraval está tret en part de la cansó *Lss vuyt dolors*.

En cambi, lo que representa idea de pátria, donada la grandesa del assumpto, no respon pas á las exigencias del pensament d'en Balaguer. Lo músich ha donat més importancia á lo que fa erudit que no pas al sentiment que deu informar á tota la obra. Enloch de ferne un monument nacional, enloch de donarnos un espectacle que 'ns fes re-

vinre nostre passat, s'ha entretingut en teixirnos un aplech de música curiosa, á moments admirablement feta, si 's vol, pero que no respon á altre ideal que presentar una ópera més. La música popular es veritat que hi te la seva representació, pero es tan migrada, lo combogava els exercits del rey Felip y son fill Carles. No tardaren en assolir son fi, y la més complerta derrota desbaratá la host francesa, cayen en poder dels catalans 54 galeres ab un botí riquíssim. Aquesta desfeta, que fou el cop capital de la guerra, obligá á repassar el Pirineu tot l'exercit de Felip, mancat de queviures y aclaparat per la pesta ensemps que 'ls almogavers del rey d'Aragó l'assetjavan, fentse forts en els colls del Pirineu.

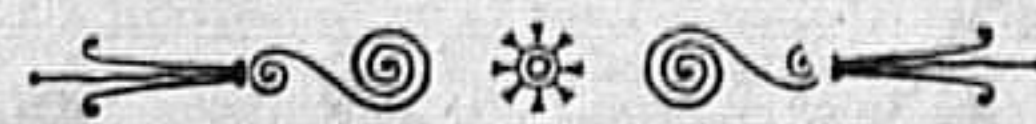
Posades les coses en tal estrem, en Carles de Valois, qui ja veyá perduda la esperança, d'esser rey d'Aragó y son pare empestat, no tingué altre remey que, junt ab alguns dels seus nobles, anarsen á n'els peus d'en Pere pera que li dexás lliure un coll, perhont pogués passar son pare ab la comitiva reyal. Aquesta comanda fou magnanimament atesa pel rey aragonés manant qu' aixis se fes, però no ab lo demás del exercit. A l'ensendemá, donchs, d'haver passat en Felip, al endressarse les tropes franceses pel coll de Panissars, devallaren d'aquells penyals les manyades d'almogavers, esnucolant y trinxant complertament aquell exercit que feya poch creya engolir els Estats de la confederació aragonesa, y lo que feu, fou dexar un inmens ròssech de còssos de guerrers que pregonaren per llarch temps el dur escarment suferit en aquella injusta invasió.

Aixis, donchs, termená aquella lluyta, ab la epopeya de Panissars la qual consolidá, un cop més, la independencia de la nacionalitat catalana, y que, avuy l'ingeni del nostre Pedrell n'ha fet un himne qui pregonará eternament les glories de la Pátria.

JORDI JORDÁ.

Tortosa, Janer de 1901.

¡ALELUIA, ALELUIA!

Prou deu Tortosa entonar-lo tal crit de goig per lo nou triomf de son fill preclar lo mestre Pedrell.

Lo *surrexit* del magnífich y estupendo concertant ab que 'ls tres chors á quatre parts y les demás veus principals donen fi al prólech de *Los Pirineus*, proclamen per tot arreu no 'l naixement d'eixa obra colossal, sino que 'l presenten tardanament vestit de dia bateix al públich perquè l'hi prengue la filiassió, y's gravin dins l'ànima les linies de son rostre esplendorós.

Lo gran mestre nostre, ab plena conciencia de son valor havia publicat sa obra entregantla á les disputes dels homes; y l'fallo dels crítichs mes eminents de Rusia, Alemania, Italia, Fransa y Espanya, l'hi era favorable.

Nobles amichs italians, ben desinteressats y entusiastes y no reparant en sacrificis posen en escena 'l Prólech á un teatre de Venecia, que ple de gom á gom aclama al mestre Pedrell, allí present.

Nascuda la obra assí, no 's presenta al bateig artístich per trobarse rodejat d'un ambient mes qu'indiferent incapacitat de mitjos económichs y d'altres ordres, anantse esvahint les esperances de donarse al Real de Madrid á les ruines Italia y les de Sagunto. Sent d'admirá, per cert, les bones condicions acústiques que aquest darré lloch reuneix.

Per fi ha arribat lo seu dia ab éxit franch y obert. Prou que n'hi havia que la tenien estudiada; y encara que á *palo seco*, com apropiada y pintorescament diu Isaac Albenis y *sens lo colorit orquestal de les veus humanes*.... ¿qui que tingués una sombra de sentiment artístich havia de no veurehi l'alta inspiració d'una potencia creadora y la ma d'un pilot hábil que alvant tots los esculls porta de dret la nau á port?

¡Quina forsa de voluntat per'esperar sens desmais, no hagut de menesté este fill humil del poble, afalagat al estrangé ja pera pessas musicals d'importancia suma, com pera sentarse al costat dels mestres de fama europea y judicá obres de certamen!

¡Quin exemple pera les classes desheretades no presenta 'l nostre mestre estimat! Fill d'un modest menestral; pero sentintse abrasá 'l cervell ab l'ardencia del ferro y del fósforo que hi bullen.... se llansa ardit á la conquista de la gloria ab sa orientalista *L'último Abencerragio*.

Obiols, qu'era 'l mestre de mes autoritat de Barcelona, lo presenta al estol de músichs com l'estrella d'un nou dia. Estudiéulo, 'ls din, estudiéulo. Vehi d'una ciutat subalterna, mancat dels elements qu'á les grans ciutats abunden, pero ab una fé exemplar.... pensa molt y fondo, y se 'ns presenta ab un'obra d'empenta que sembla que porta la firma d'un mestre complert y madú.

Los Sres. Gotós, Oliveres y jo anárem expressament á Barcelona pera ferli 'l present, en lo dia del seu benefici, dels objectes artístichs que l'hi destiná l'amistat de molts; ajuntantnos allí ab los Srs. Dohet y Brunet, y constituint tots cinch un petit comité regional.

Les dimensions d'aquest setmanari no consenten allargá aquest esbós de lo mot que podria escriure, que, ben mirat, ja es inútil porque.... ¿qué es lo que ja no ho han dit, y millor que jo, tots los diaris!

Baldament lo exposat, me crech obligat, en obsequi dels suscriptors, á posar aquí lo darrer fragment de la cansó del Estel, tendra expressió del cor enamorat de Lissa que mor anyoran un be impossible.

ANTÓN AÑON.

Cherta, Janer de 1902.

A EN PEDRELL

Gloria ets del mon, la terra catalana triomfa dins del Art per tot arreu...
¡Ahont sols hi hagi 'l batall d' una campana desde 'l penyal més alt, fins la fossana s' ohirà ab tos Pirineus la nostra veu!...

FRANCESC MESTRE Y NOÉ.
Tortosa, Janer de 1902.

GLORIA A PEDRELL

Passá ja la emoció del triomf; lo diliri de gloria que produheixin les sensacions primeres, s' han desvaneixcut; *Els Pirineus* continúen sa marxa triomfal en el escenari del primer de nostres teatres, del mateix modo que 'l guerrer, vensut ja l' enemich, camina tranquil pel pahís conquestat en lluyta honrosa.

Enemichs forts, poderosos, tenia en Pedrell en contra de llur obra, qu' era la de la patria musical espanyola, enemichs interessats pera que no se 'ls hi arrebatés la preeminencia que s' havien abrogat sobre la escena espanyola; adversaris que valguts de sa influencia ab les empreses, havien fet mustigar moltes jovenívoles il·lusions, y havien fet morir en flor molts genis qu' habrien donat gloria y brillantor al Art musical: lo madrinyelisme malahit, tenia agarrats á liurs tentaculs de polp colossal, totes les escenes espanyoles dictant la lley en materia de música y imposant á la forsa autors y obres; gracies á llur geni, á inmensa forsa de voluntat, en Pedrell ha sapigut guanyarlos á tots, assombrant al mon musical ab les esplendentes pàgines d' *Els Pirineus*.

Deixin lo camp lliure á la nova generació qu' avansa, los que 'ns enfonzaren en les notes depravades del *género chulapón* que infestá á Espanya llarchs anys.

¡Gloria y honor á Pedrell, que 'n sa monumental «Hispaniæ Scola Música Sacra», ha tornat á la vida nostre gloriós passat!

¡Gloria y honor al que 'n llur «Teatre lirich-espanyol, anterior al sigle XIX» ens ha mostrat les més preuades joyes oblidades de nostre art profà!

¡Honor y gloria al que 'n llur obra «Per nostra música», senta les bases damunt de les qu' ha de sostenirse 'l drama lirich nacional!

¡Y gloria y honor y veneració profunda al insigne mestre que 'n *Els Pirineus*, ha fundat l' ópera espanyola que, partint de basa tan ferma, donará gloria á la patria, com la donaren los gran polifonichs del sigle XVI!

EDUART TORRES, *Prebete*.

Tortosa, Janer de 1902.

Gran teatro del Liceo

LOS PIRINEUS

Trilogia catalana, lletra de Victor Balaguer y música del mestre Pedrell

Després de tant parlarse d' aquesta obra, á la fi havém lograt véurela po-

sada en escena en nostre gran teatro. De dret tocavan aquí y enloch més las primicias de sa interpretació, per ser filla de la terra sos autors, per tractarse d' un assumpto eminentment catalá, y per haverse pensat y escrit son text en nostra estimada parla. Llástima que l' acte no hagi sigut del tot complert cantantse la obra en catalá y no en italia com s' ha fet, gracias á una rutina verament desconsoladora. Y cóntis que al dir aixó no podém deixar de reconeixer que 'ls autors estigueren molt encertats al triar pera fer la traducció italiana al distingidíssim artista y home de lletras senyor Arteaga y Pereyra. Ningú com ell era capás de respectar tant escrupulosament lo cayent de la paraula y de la música.

Entrém en materia.

La obra 's divideix en tres parts y en un prólech. Cada part ocupa un acte. La primera 's titula «Lo Compte de Foix», la segona «Raig de Lluna» y la derrera «La Jornada de Panissars.»

L' ambient que s' hi respira es altamente patriótic; se tracta no res menys que de la cayguda del comtat de Foix y absorció per Fransa de la Catalunya de l' altra banda del Pirineu, acabantse la trilogia ab la jornada de Panissars, en la que foren derrotats los francesos al pretendre invadir Aragó, per Pere lo Grand y Roger de Lluria.

Lo poema te trossos d' una inspiració encisadora y fins algunas situacions apropósit pera lluhirhi un autor dramátich, pero en general participa poch d' aquesta qualitat: se veu á la llegua que no anava destinat al teatro.

La Música acusa á un artista que 'n sab Está fora de discusió, que, no so's se necessita dominar la ciencia musical pera produir fragments com los que abundan en *Los Pirineus*, sino que s' ha de possehir un bon gust que no es gayre comú en nostres temps. Lo mestre Pedrell ha tret d' aquí y d' allá las melodias pera construhir sa obra, inspirantse en los tipos que li han sigut més simpátichs, però donant al conjunt un color marcadament personal que desapareix en contadas ocasions, com succeheix ab lo concertant del primer acte, qual imitació á Vaguer se podia ben be estalviar, imitació que també apareix en lo prólech y en algun altre mament.

Lo prólech, únich tros que ja s' havia cantat fora d' aquí, causa una emoció intensa. Ompla una gran part del mateix la narració que 'l bard fa dels *Pirineus* á fi de posar en situació al públich. Es potser lo fragment més perfecte que hi ha en tota la trilogia. Lo que es l' acompanyament orquestal no te preu. Y lo mateix devém dir del coro intern y de tants altres detalls fins á arribar al final del prólech, que si te algun defecte es lo de predomiarhi ab excés los instruments de soroll. Lo bombo y platerets no acaban may sa tasca, ja desde molt avans d'entonarse 'l periodo final de la cantata, per manera que moltes de sas bellesas quedan del tot á las foscas. Y cóntis que n' hi ha en gran de bellesas, perque la orquesta y 'ls coros están tractats ab art insuperable, pero, qué li hem de fer, si 'ls artistas que més cridan contra las aficions del públich, á copia de no volguerlo estudiar, lo dia que senten ganas d' anar ab ell ne fan massa, que es

precisament lo que li ha passat á n' en Pedrell ab aquest final ahont contra xeixanta ó pocas vens més que cantan lo *Alleluia*, hi ha la orquesta, una regular banda de cornetas, la orga y totas las campanas.

Lo primer acte es lo mes llarch de la partitura. En ell l' autor hi ha carregat la mà de valent. La acció te lloch en la gran sala del Castell de Foix. Tot es moviment: ball, festa poética, representació, res hi falta pera animar aqueix cuadro, abundant en epissodis de bona mena. Quan la festa 's troba en son ple, apareix lo cardenal ab sos sectaris y anuncia la mort del comte de Foix y la conquista de sos dominis per Fransa. Al acabar lo cardenal son discurs-anatema, pren forma visible la llegenda que acaba de contar en aquella mena de Jochs Florals lo trobador Sicart de Marjevol. Se senten sortir de las profunditats de la terra 'ls corns dels almogavers, mentres s' obran grans abims por hont apareixen lo comte de Foix y son exércit. Aqueix final nos semblá inferior á la demás música del acte. Nos agradá més, pero molt més, la part restant del mateix. Y es que 'l mestre sent més la poesia intima que no pas las grans situacions, lo que no es gens estrany, dat que nostres compositors no tenen camp d' observació hont fer estudis dramátichs de gran forsa. Si no 's fan may sas obras, mal podrán estudiar ahont fiaquejan pera esmenarse. D' aquí que ells comensin per desconfiar d' ells mateixos. En cambi en la part més poética del acte s' hi mostra l' autor culte y de bon gust. Aixó 's veu en una part del ballable, aquella que no va dedicada al públich, que la que hi va es ben dolenta; en lo duo de Miraval y Brunesinde, qual frase principal es esquisida; la cansó de Raig de Lluna, oriental, delicadíssima á més no pogner (Convé observar que la música oriental que canta Raig de Lluna, s' esplica, per esser dit personatge una mora granadina que aná á parar al campament del comte de Foix, feta presonera en las Navas de Tolosa. Sa música, pel contrast que produheix ab la restant, fa l' efecte de *scherzo*, que hermojeja ab sos encants lo brillant enteixonat de la obra). A la cansó de Raig de Lluna segueixen las trobas que cantan los juglars. En conjunt, tota aquesta música adoleix de llarga. Lo mestre Pedrell no ha atinat en que, haventhi tants números en l' acte, aquets no consentian la llargaria que 'ls hi dona.

Lo segon acte es de millors proporcions. Te, además, la ventatja de ser més teatral per sa mateixa senzillez. Los cants de la mora contrastan extraordinariament ab lo sentiment religiós que domina en la escena. La marcha fúnebre, sense ser un tros genial, está molt be. La presentació en escena del comte de Foix disfressat de frare, contemplant los funerals dedicats á ell mateix perque 'l creyan mort, es una nota ben sentida. En cambi en las escenas següents la música no expresa la situació ab la forsa que desitjariam, lo mateix al trucar la mora á la tomba dels difunts comtes y fer la crida á la guerra, ja que 'l capdill vivent no se sent ab forsas pera salvar á la patria, que quan lo comte de Foix s' entrega al poder de Fransa donantho

ropatje ab que la fa sentir es tant artíficiós, que per tota sa energia característica y pera res atenúa l' afecte de pobresa que produheix la obra, als que en aquestos dias de lluyta pera 'l Catalanisme desitjém, ab més forsa que may, que totas las manifestacions de la inteligencia tendeixin al enaltiment de la pátria que 'ns ha vist naixer.

L' ánima de la interpretació ha estat lo mestre Goula, qui ha dirigit los ensaigs ab sa incomparable activitat, arrencant al conjunt efectes impossibles de treure per altra batuta ab los pochos dias que ha tingut pera posar la obra en escena. Després d' ell mereixen un aplauso de tot cor la jove tiple senyoreta Grasot y la contralt senyora Parsi Pettinella per haver cantat admirablement una y altra respectivament las cansons de la *estrella* y la *moresca La Mort de Joana* en lo primer acte.

MELCHOR RODRIGUEZ.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 19, Lo Dolcíssim Nom de Jesús.—Dilluns, 20, Sant Fabiá.—Dimars, 21, Sant Fructuós.—Dimecres, 22, Sant Vicens.—Dijous, 23, Sant Ildelfonso.—Divendres, 24, Sant Timoteo.—Dissapte, 25, La Conversió de Sant Pau.

NOTICIES

Per excés d' original dixém de publicar varios articles en honor á Pedrell, que insertarém en lo nostre número próxim.

Degut al interés de nostre volgut company senyor Abril, Director del *Musseu Municipal* d' aquesta ciutat, quin carinyo en conservar tot lo referent á nostra antiga història es de tots ben sapigut, s' ha pogut salvar d' una desaparició certa una lápida y un escut d' armes que desde una roca s' havien despenjat al mitj del camí vell de Tortosa á Gandesa, d' ahont les ha fet recullir al objecte de depositarles al *Musseu*.

Tant les lletres de la lápida com els dibuixos del escut apareixen molt esborrats. Malgrat aixó 's poden ben bé estudiar nombrosos detalls commemoratius del fet que degué desenrotllarse en aquell paratje conegut per lo de les *Armes del Rey*.

Despres de que s' haigin llimpiat dites dos pedres creyém que's podrá determinar la fetxa de la lápida, la quina no's remonta mes enllá del sigle XVIII.

En lo darrer número de *Blanco y Negro* hem vist reproduhida la porta del Palau y 'l fons del claustre de la Seu de Tortosa, copia de la valenta aquarela que fa dos anys pintá nostre estimat amic D. Anton Serveto, de quina obra emitirem ja nostre judici en LA VEU DE TORTOSA.

Llástima que la reproducció siga tan dolenta y vinga á eclipsar les genials pinzellades del que sapigué tràslladar al paper la hermosa tonalitat y els efectes d' aquella llum claríssima que tan sorprenent al que 'n una nit d' istiu visita l' interior de la placeta del Palau.

De tots modos felicitem al amic Serveto per l' exit obtingut en lo certamen de *Blanco y Negro*.

MORESO

GRAN

Botiga de calsat de totes classes

SABATES Y BOTINES D' IVEFN

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.—Preus fixos.
Ventes al contat.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU.—TORTOSA

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Petaques, Paraygues, Pipes,
Parassols, Bastons, Colls, Punys, Mitjes, Mitjons
Joguets, Puntilles, Brodats, Perfumeria,
Acordeons, Objectes pera regalos
y tota classe d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESSES
EN CARTÓ DE TOTFS MIDES Y
VENTALLS DE TOTES CLASSES.
CORBATES, QUINCALLA, GUANTS, ETC.

Carrés d' En Carbó 11 y 13 y Pescadors, 1
TORTOSA

LLIBRERÍA,
COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

DE

D. Obdulio Rodríguez

Carré de Moncada, 1

TORTOSA

LA CHERTOLINA

XOCOLATE

Y

LLEGITIM

TURRO

DE

CHERTA

Joseph Ricart

CHERTA (Tarragona)

IMPRESMPTA DE E. Cantero y Hernandez

IMPRESIONS PERA 'L COMERS: Factures; Cartes; Memorandums; Accions;
Sobres; Prospectes; Lletres; Chéchs; Pagaré; Esqueles; Circulars; Notes de preus;
Estats; Rebuts; Catálechs; Talonaris; Volants; Modelació pera oficines; etc., etc.
Impresions ab tinta de copió.

CROMOTIPOGRAFIES

Títuls honorífichs
Etiquetes de totes
classes;
Invitacions;
Targetes;
Participacions de
casament;
De naixement;
De primera Missa
De Professió Rel-
ligiosa;
Recordatoris y to-
ta classe de
treballs fantasia.

Especialitat ab
impresions
artístiques sobre
satí, papé japonés
y pergami.

Vinyetes moder-
nistes y characters
gòtich del sigle xv

Varietat en clixés
pera goigs y esca-
polaris.

Targetes visita
desde una pesseta
lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs; Revistes; Memories; Reglaments;
Follets; Obres científiques y Literaries, etc., etc.

Esqueles defunció. — Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina.
Treballs artístichs á varies tintes. — Cromos pera felicitacions y Carnets pera
festes y menús. — Impresió de targetes postals.

TIMBRES DE GOMA.—PLANXES DE FERRO ESMALTAT

Timbres de caoutchouc. — Tintes pera sellá. — Tampons,
Caixes, Montures, etc. etc.

Carré de San Blas, 34. — Tortosa